

Развитие на българските региони. Европейски бюджет 2014-2020 г.

За бюджетния период 2014-2020 г. ЕС е предвидил за политика на сближаване 325,149 млрд.евро. В бюджета за настоящия програмен период 2007-2013 г. сумата е 354,815 млрд. евро. Намалението е с почти 30 млрд. евро или с 8%, като при това парите вече ще се разпределят между 28 държави, след присъединяването на Хърватия към съюза.

Целта на политиката на сближаване (кохезионна политика) е да помага на по-бедните държави и региони в съюза да догонват стандарта на живот в по-богатите и да се включат в Общия пазар.

За да обвърже по-тясно политиката по сближаване със стратегия Европа 2020, Брюксел я концентрира върху по-малко приоритети и предвижда по-стриктен контрол на изпълнението. Целта е финансираните по тази линия проекти да допринесат максимално за икономическото, териториално и социално сближаване и да подпомогнат в най-голяма степен икономическия растеж и създаването на нови работни места.

Какво се променя в политиката на сближаване в европейския бюджет 2014-2020 г.

- Изразходването на петте структурни и на Кохезионния фонд ще бъде обвързано с целите на стратегия Европа 2020 чрез Договори за партньорство между Еврокомисията и страните членки. В тях националните правителства ще се ангажират предварително в каква степен финансираните от тези фондове проекти ще допринесат за икономическия и социалния просперитет на държавата и на съюза като цяло, ще се договорят приоритетите за финансиране и условията за достъп до фондовете. Изпълнението на ангажиментите ще се проверява ежегодно, а неизпълнението ще се наказва с блокиране или отнемане на фондове. *(Виж по-нататък за съдържанието на договора на България)*
- Планира се въвеждането на предварителни условия за достъп до средствата по политиката за сближаване. Те ще са индивидуални за всяка държава, но основно ще са в две групи:
  - *Условия, свързани с прилагането на политиките.* Например, ако страната е посочила управлението на водите като приоритет, тя се ангажира да приложи в националното си законодателство всички европейски екологични директиви.
  - *Макроикономически условия.* Правителствата се ангажират със спазване на показатели, наблюдавани чрез Европейския семестър, като макроикономически баланси, ниво на заетост и др.
- Пет на сто от сумите за политика на сближаване, разпределени за всяка страна членка, ще бъдат задържани в резерв и след преглед на усвояването, ще се

предоставят на държавите, които се справят най-добре с изпълнението на Договорите за партньорство.

- Създава се междинна категория „Региони в преход“ към досегашните две –по-слабо развити региони (с БВП под 75% от средния за ЕС) и по-развити (с БВП над 90% от средния за ЕС). В новата категория влизат регионите, в които БВП е между 75% и 90% от средния за ЕС. Това означава, че парите вече ще се разпределят между повече участници. Все пак и в следващия бюджет най-бедните части на съюза, където влизат шестте български региона, ще бъдат финансирани приоритетно. За тях се заделят две трети от сумите по политиката на сближаване.

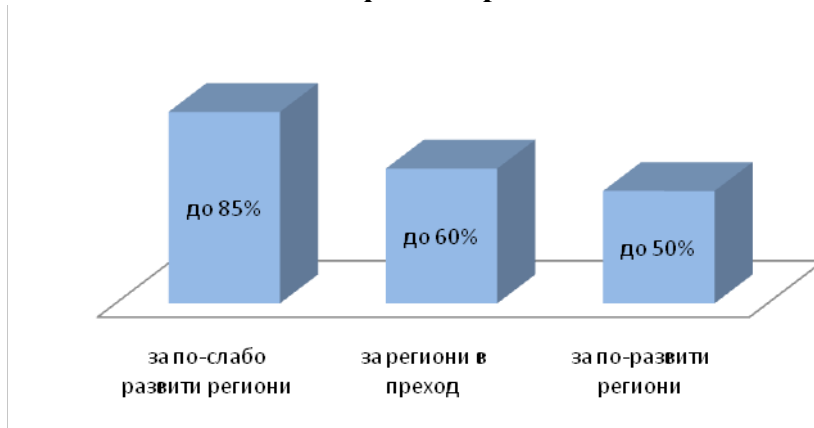
Според новата класификация в периода 2014-2020 г. в слабо развитите региони ще живее 24% от населението на съюза (включително цялата територия на България, Литва, Латвия и Естония). В новия бюджет за тях са заделени 162 млрд. евро. В т.нар. „региони в преход“ попадат 14,8 на сто от европейците. Такива са например румънският и полският столични региони, а също и някои части на Франция, Белгия и Великобритания, които досега не са имали право на финансиране по кохезионната политика. Те ще получат общо 39 млрд. евро по линия на политиката на сближаване. По-развитите региони обхващат 61,2% от населението на съюза и предвиденото за тях финансиране е 53,1 млрд. евро.

- Намаляват се приоритетите, които ще бъдат финансирани чрез политиката на сближаване, за да бъдат постигнати по-значими резултати с по-малките налични средства. Например от Европейския фонд за регионално развитие поне 50 на сто от средствата в слаборазвитите региони и до 75% от тези за междинните и по-развитите региони, са запазени за подобряване на енергийната ефективност, за възобновяема енергия и подобряване на конкурентоспособността на малките и средни предприятия. Пет на сто от парите ще могат да се използват само за развитие на градските региони.

Опростиране на условията за достъп до средствата по политиката на сближаване:

- Уеднаквяване на условията за кандидатстване за всичките пет структурни и за Кохезионния фонд
- Възможност за електронно подаване на документи
- По-широко използване на фиксирани ставки за изчисляване на разходи по дейности, включени в проекти
- Националните власти могат да комбинират различните фондове и органите, които ги управляват, за да постигнат по-добър ефект с наличните средства
- Само проекти над 50 млн. евро ще се одобряват предварително от Европейската комисия
- По-ясно дефиниране на правилата за финансови инструменти като „Джеремии“ и „Джесика“ за по-ефективното им използване.

Максимални нива на съфинансиране от ЕС по политиката за сближаване

За какво служи политиката на сближаване

Има доказана връзка между политиката на сближаване и икономическия растеж в ЕС. Според изследвания, благодарение на инвестициите по линия на политиката на сближаване между 2000 и 2006 г., в 25-те членки на съюза (преди присъединяването на България и Румъния) общият БВП през 2009 г. е с 0,7% по-висок. До 2020 г. се очаква това увеличение да е 4 на сто. Политиката на сближаване помага и за увеличаване на броя на заетите. Изчисленията са, че през 2009 г. броят на заетите е бил с 5,6 млн. по-висок в резултат на инвестициите по линия на кохезионната политика между 2000 и 2006 г. или годишно средно по 560 000 повече, отколкото без тях.

С други думи регионалните инвестиции водят до положителен ефект за съюза като цяло. Икономическото развитие на един по-беден регион води до купуването на стоки и услуги, произведени в друг – по-богат регион. Така се насърчава развитието на общия пазар, който представлява между 60 и 80 процента от износа на страните членки – значително повече, отколкото към трети страни като Китай, Индия или САЩ.

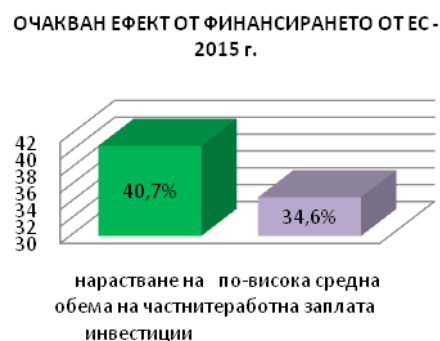
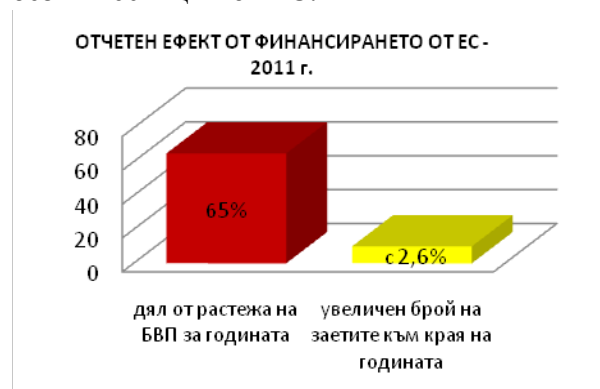
Какво очаква да види Европейската комисия в Договора за партньорство с България

В становището на Комисията по документа са обобщени приоритетите, които би желала да съфинансира в България за следващия програмен период 2014-2020 година:

- Увеличаване на участието на пазара на труда чрез подобрена заетост, социално приобщаване и образователни политики
- Благоприятна за иновации бизнес среда
- Модерна инфраструктура за растеж и работни места
- Екологосъобразна и ефективно използваща ресурсите икономика
- Укрепване на капацитета на държавната администрация, управлението и съдебната власт

Какво означават парите от ЕС за България

Почти 50% от дългосрочните инвестиции в страната са от европейски средства. На инвестициите до края на 2011 г. по линия на структурните и Кохезионния фонд в България се дължат 65% от растежа на БВП за 2011 г. Друг ефект е нарастването на обема на частните инвестиции – към 2015 г. те ще бъдат с 40,7% повече, отколкото биха били без средствата от структурните и кохезионния фондове. В България европейските фондове също имат значителен принос в увеличаването на заетостта. Към края на 2011 г. броят на заетите се е увеличил с 2,6% спрямо нивото, което би било достигнато без парите от ЕС. Очаква се евросредствата да се отразят и на средната работна заплата, която по изчисления на администрацията, през 2015 г. ще е с 34,6 на сто по-висока в сравнение със сценария без инвестиции от ЕС.

В настоящия бюджет на ЕС (2007-2013 г.) страната ни разполага с общо 2,296 млрд. евро по Кохезионния фонд и 4,414 млрд. по структурните фондове. През миналата година от тях са усвоени 844 млн. евро (316 млн. от Кохезионния фонд, 135 млн. от Европейския социален фонд и 390 млн. от Европейския фонд за регионално развитие).

В следващата финансова рамка (2014-2020 г.) за страната ни са отделени около 7 милиарда евро по структурните фондове и по фондовете за сближаване, което е съвсем малко повече от сегашните средства.

Лидерите на държавите членки постигнаха споразумение по размера и разпределението на следващия 7-годишен бюджет на съюза на 8 февруари. За да влезе в сила финансовата рамка, тя трябва да бъде одобрена и от Европейския парламент. Предстои да бъде определен график на преговорите между парламента и ирландското председателство на Съвета. Докладчици на Европейския парламент по приемането на дългосрочния бюджет на ЕС за 2014-2020 г. са Ивайло Калфин и Раймер Бюге.